

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правової політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-84

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України
«Про судоустрій і статус суддів» та Закону України
«Про Вищу раду правосуддя» щодо завершення конкурсних
процедур на зайняття посад суддів місцевих судів
(реєстр. № 4229 від 19 жовтня 2020 року)

За дорученням Голови Верховної Ради України від 20 жовтня 2020 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 16 грудня 2020 року (протокол № 43) проект Закону про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Закону України «Про Вищу раду правосуддя» щодо завершення конкурсних процедур на зайняття посад суддів місцевих судів (реєстр. № 4229 від 19 жовтня 2020 року), поданий народними депутатами України Масловим Д.В., Дирдіним М.Є. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою метою прийняття Законопроекту є забезпечення законодавчого врегулювання тимчасової передачі повноважень Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі – ВККС) до Вищої ради правосуддя (далі – ВРП) стосовно проведення та завершення спеціальної перевірки, оголошення, проведення та визначення результатів конкурсів для кандидатів, які відповідають вимогам абзаців третього та сьомого пункту 13 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про Вищу раду правосуддя» від 21 грудня 2016 року № 1798-VIII (далі – Закон № 1798-VIII).

Так, Законопроектом пропонується внести зміни до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02 червня 2016 року № 1402-VIII (далі – Закон № 1402-VIII) та доповнити його одним пунктом, відповідно до якого обумовлюється тимчасова зміна процедури добору на посаду судді для завершення розпочатих раніше процедур.

Крім того, у Законопроекті передбачається внести зміни до пункту 13 Розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону Закон № 1798-VIII, а саме: до абзацу 3, а також відповідний пункт доповнити абзацами 9 – 12, якими пропонується унормувати порядок тимчасової передачі до ВРП повноважень ВККС стосовно проведення та завершення спеціальної перевірки, проведення та визначення результатів конкурсів для кандидатів, які відповідають вимогам

абзаців третього та сьомого пункту 13 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону Закон № 1798-VIII, а також оголошення, проведення та визначення результатів конкурсу для кандидатів на посаду судді, які пройшли усі процедури добору, проте набрали менше 75 відсотків максимально можливого бала кваліфікаційного іспиту, складеного до набрання чинності Законом № 1402-VIII.

Законопроект передбачає внесення змін до двох законів саме через їх змістовно-логічну пов'язаність.

На думку суб'єктів законодавчої ініціативи, прийняття Законопроекту сприятиме частковому подоланню кадрової кризи в судовій системі та забезпеченню стабільності її роботи. Крім того, Законопроект спрямований на недопущення політичного впливу та обмежувального підходу в процедурі призначення на посади суддів, а також направлений на зміцнення незалежності судової влади в Україні та довіри до неї з боку суспільства.

Розглядаючи Законопроект, Комітет з питань правової політики виходить з такого.

Положеннями Конституції України передбачено, що питання судоустрою та судочинства визначаються виключно законами України (пункт 14 частини першої статті 92).

Прийняття законів належить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

Так, згідно з приписами частини десятої статті 131 Конституції України відповідно до закону в системі правосуддя утворюються органи та установи для забезпечення добору суддів, прокурорів, їх професійної підготовки, оцінювання, розгляду справ щодо їх дисциплінарної відповідальності, фінансового та організаційного забезпечення судів.

При цьому, на законодавчому рівні повноваження органів та установ у системі правосуддя розмежовано.

Так, пунктом 2 частини першої статті 93 Закону № 1402-VIII визначено, що Вища кваліфікаційна комісія суддів України проводить добір кандидатів для призначення на посаду судді, у тому числі організовує проведення щодо них спеціальної перевірки відповідно до закону та приймає кваліфікаційний іспит. Вища рада правосуддя, згідно з приписами пункту 1 частини першої статті 3 Закону № 1798-VIII, вносить подання про призначення судді на посаду.

Однак, з огляду на те, що на сьогоднішній день новий склад ВККС не сформовано, а судова система потребує якнайшвидшого заповнення вакантних посад у місцевих та апеляційних судах, запропонований у Законопроекті тимчасовий механізм виходу із ситуації, що склалась, видається доцільним.

Крім того, в ході обговорення Законопроекту члени Комітету зазначили, що з метою реалізації запропонованих змін, необхідно доповнити розділ III «Прикінцеві положення» Законопроекту положенням, яке наділить Вищу раду правосуддя повноваженнями щодо затвердження відповідного положення про конкурс.

Головне науково-експерте управління Апарату Верховної Ради України також в цілому підтримує основну мету Законопроекту щодо тимчасової передачі окремих повноважень ВККС (яка була розформована на підставі Закону № 193-IX) до ВРП стосовно проведення та завершення спеціальної перевірки, проведення та визначення результатів конкурсів, оголошених ВККС 05 серпня 2019 року щодо кандидатів на посаду судді місцевого суду. Однак, висловлює окремі зауваження та пропозиції до змісту поданого Законопроекту.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету, розглянувши Законопроект, прийняв рішення, що він не матиме впливу на показники бюджету (реалізацію положень законопроекту належить здійснювати за рахунок та в межах видатків державного бюджету на забезпечення діяльності органів судової влади). У разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності у термін, визначений авторами Законопроекту.

Інститут законодавства Верховної Ради України зазначив, що прийняття такого Закону є пріоритетним завданням парламенту, однак звернув увагу на позицію Конституційного Суду України, висловлену у Рішенні від 11 березня 2020 року № 4-р/2020, а саме абзац третій пункту 5.1. мотивувальної частини, в якому зазначається: «Аналіз статті 131 Конституції України, статей 92, 93 Закону № 1402 дає підстави стверджувати, що жоден інший орган чи установа не уповноважені здійснювати конституційні функції добору та оцінювання суддів, у тому числі Вища рада правосуддя, яка відповідно до пунктів 1, 8 частини першої статті 131 Основного Закону України вносить подання про призначення судді на посаду, ухвалює рішення про переведення судді з одного суду до іншого».

Міністерство юстиції України за результатами опрацювання Законопроекту зазначило, що окремі його положення не узгоджуються із положеннями Закону № 1402-VIII, а відтак запропоновані зміни не підтримуються.

Вища рада правосуддя у своєму консультативному висновку, затвердженому Рішенням від 17 листопада 2020 року № 3144/0/15-20, зазначила, що підтримає Законопроект за умови врахування висловлених нею зауважень.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини за результатами опрацювання положень Законопроекту висловила на його підтримку.

На підставі викладеного вище, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Закону України «Про Вищу раду правосуддя» щодо завершення конкурсних процедур на зайняття посад суддів місцевих судів (реєстр. № 4229 від 19 жовтня 2020 року), поданий народними депутатами України Масловим Д.В., Дирдіним М.Є. та іншими, за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу і в цілому, врахувавши доповнення розділу III «Прикінцеві положення» Законопроекту пунктом 6 такого змісту:

«6. З метою проведення конкурсу, визначеного абзацом 11 пункту 13 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про Вищу

раду правосуддя» від 21 грудня 2016 року № 1798-VIII, Вища рада правосуддя затверджує відповідне положення про конкурс».

2. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити члена Комітету Маслова Д.В.

Голова Комітету

А.Є. КОСТІН

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Костін Андрій Євгенович

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000053E22E00CC878200

Дійсний до: 16.03.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-26/03-2020/250765 від 24.12.2020

303146